



## TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)  
talha.apak@paradergi.com.tr

*Finansal tabloların güvenilirliği, işletmelerin faaliyetleri ile ilgilenen kişi ve kuruluşların işletme hakkında doğru bilgi edinmesi açısından çok önemli. Tablolardaki bilgilerin doğruluğu ve yasal düzenlemelere uygunluğu düzenli olarak denetlenmeli...*

## Bağımsız denetimin bugünü ve geleceği

**MUHASEBE**, bir bilgi sistemidir ve işletmeye ait mali nitelikteki bilgileri üretir. Denetim ise, bu üretilen bilgilerin güvenilirlik derecesini araştırır. Bu amaçla, üretilen muhasebe bilgilerinin ilgili taraflarının doğru kararlar almalarını sağlayacak şekilde tarafsız, şeffaf, güvenilir ve anlaşılabilir olması gerekir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler ve uluslararası ticaretin kazandığı boyutlar, işletmelerin faaliyetleri ile ilgilenen kişi ve kuruluşların sayısını her geçen gün artırıyor. Bu kişilerin işletmeler hakkındaki temel bilgi kaynağı ise kamuoyuna açıklanan finansal tablolardır.

### İKİ KANUN, İKİ KURUM

Türkiye’de, bağımsız denetim uygulamalarının geçmişi çok eski değil. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nın faaliyete geçmesi ve izleyen yıllarda banka ve diğer finansal kuruluşların talepleri, bağımsız denetimin başlaması ve gelişmesinde önemli etken olarak kabul edilebilir. 1987 yılında bankacılık sektörü için bağımsız denetimin zorunlu hale getirilmesi ile ilk zorunlu denetim uygulaması başladı. Denetim mesleği ilk olarak 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile tanımlandı. Ancak, bu Kanun’da denetim mesleğinin yürütülmesine ve denetime ilişkin standart ve ilkelere ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştı. Bu ihtiyaca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda yer verilmiş olup, 6102 sayılı yeni TTK ile getirilen “bağımsız denetim” ve 660 sayılı KHK ile getirilen “Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)” ile Türkiye’de bağımsız denetim alanında yeni bir sayfa açıldı.

Türkiye’de bağımsız denetim alanındaki dağınık yapıyı ortadan kaldırmak amacıyla, TTK yönünden Ticaret Bakanlığı dışında, denetim standartlarının tek elden belirlenmesi ve kamu gözetim sistemi kapsamında; bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilendirme ve tescil, mesleki etik kurallarının belirlenmesi, bağımsız denetim kuruluşları ve denetim uygulamalarının kontrolü, sürekli eğitim, kalite güvencesi ile soruşturma ve disiplin faaliyetlerine ilişkin nihai

sorumluluğu üstlenecek kamu tüzel kişiliğini haiz ve idari özerkliğe sahip KGK kuruldu.

### GÖZ ARDI EDİLMEMESİ GEREKEN SORUNLAR

Bağımsız denetimin, hem denetlenen firmaya hem kamuya hem de devlete yararları söz konusu. Bağımsız denetçi olarak faaliyet gösterecek bir meslek mensubunun (YMM/ SMMM) uzun bir öğrenim, eğitim, deneyim ve yetkilendirme sürecinden geçmesi ve mesleğini icra ettiği dönemde de mesleki niteliklerini korumak üzere sürekli eğitim alması gerekiyor.

Bağımsız denetçiliğe ilgi artmakta, ancak kapsama giren şirket sayısı çok sınırlı ve koşullu olarak seyretmekte. Son verilere göre, 200’ü aşkın bağımsız denetim kuruluşu (şirket), 15 bini aşkın bağımsız denetçiye (SMMM/YMM) karşılık denetim kapsamına alınan şirket sayısı 5 binin biraz üzerinde bulunmakta.

Günümüzde bağımsız denetim sektörünün sorunları arasında sektörteki rekabetin yoğun olarak bağımsız denetim ücretlerinde yaşanması bugün ve gelecek için önemli riskler oluşturuyor.

Bu durum da, öncelikle bağımsız denetim mesleğine olan ilgiyi azaltırken, bu sektöre yönelen yeni meslek mensuplarının düzeyini düşürme ve dolayısıyla denetimin kalitesini düşürme endişesi yaratıyor. Ayrıca, TTK Kanunu gereği, bağımsız denetim dışında kalan ciddi sayıdaki anonim şirketlerin denetimsizliği (eski murakıplık) ayrı bir sorun olarak devam ediyor. Bu anlamda, bağımsız denetim kapsamının genişletilmesi, kapsam dışında kalan şirketlere de, bağımsız denetçilerce basit bir denetim sisteminin hayatta geçirilmesi gerekiyor.

Yukarıda belirtildiği üzere, bağımsız denetim gibi oldukça önemli bir faaliyetin sorunları finansal tabloların ve bağımsız denetimin kalitesinin sorunları niteliğinde olup, bağımsız denetçiler, düzenleyici otoriteler ve denetlenen şirketler başta olmak üzere gerekli duyarlılığın gösterilmesi ile aşılmalı. Ülkemizdeki şirketlerin kurumsallaşmasına katkıda bulunmak için, gelecekte bağımsız denetim kapsamının daha da genişleyeceği dikkatte alınarak tüm tarafların şimdiden daha sorumlu/duyarlı davranmaları gerekiyor.

